

IZJAVA ZA JAVNOST OB DNEVU NEVLADNIH ORGANIZACIJ

27. 2. 2026

27. februarja obeležujemo svetovni dan nevladnih organizacij. Razprave o vlogi in financiranju nevladnih organizacij so v zadnjem obdobju znova postale del javnega diskurza in v luči teh razprav se nam zdi kot organizacijam *Na radarju – Enota za zaščito človekovih pravic LGBTIQ+ oseb* pomembno izpostaviti, kaj za nas pomeni organizirano delovanje civilne družbe v praksi – komu služi in kakšne rezultate prinaša.

Mrežo organizacij *Na radarju* sestavlja 6 slovenskih LGBTIQ+ nevladnih organizacij, ki od konca leta 2024 tudi uradno delujejo kot konzorcij: **Društvo DIH, Društvo Legebitra, Društvo Parada ponosa, Društvo Škuc, Zavod Open in Zavod TransAkcija**. Namen sodelovanja je predvsem učinkovitejše odzivanje na porast primerov diskriminacije in sovraštva zoper LGBTIQ+ skupnost ter usklajeno zagovorništvo za razvoj človekovih pravic LGBTIQ+ oseb.

V preteklem letu smo organizacije *Na radarju* poglobljeno delovale na področju **pravnega ukrepanja ter prijav diskriminacije, sovražnega govora in dejanj iz sovraštva**. Vložile smo več kazenskih ovadb in drugih pravnih sredstev v primerih suma kaznivih dejanj in kršitev človekovih pravic LGBTIQ+ oseb, prijavljale primere diskriminacije Varuhu človekovih pravic in Zagovorniku načela enakosti, prijavljale sovražne medijske vsebine Novinarskemu častnemu ramsodišču ter sodelovale pri pripravi nacionalnih in mednarodnih poročil za Evropsko komisijo, Združene narode, ECRI, ODIHR ter evropske LGBTIQ+ mreže, kot so ILGA Europe, TGEU in IGLYO.

Javno smo se **odzivale na porast sovraštva nad LGBTIQ+ skupnostjo** z objavami za javnost, da bi zagotovile informacije, pravni kontekst in širše razumevanje pomena teh primerov za LGBTIQ+ skupnost. Odzvale smo se na več dogodkov, ki so zaznamovali javni prostor, med drugim na **ponovno uničenje mavrične zastave na pročelju Kinodvora**, na **napade na knjigarno Mariborka**, na **uničenje table v parku Ade Škerl in Sonje Plaskan**, na **prepoved parade ponosa na Madžarskem**, na **homofobne izjave v Državnem zboru** in druge primere sovražnih incidentov v javnem prostoru.

Pripravile smo **več poglobljenih pravnih analiz in poročil**, med drugim pravno analizo **sprememb Kazenskega zakonika glede kaznivega dejanja posilstva in spolnega nasilja**, analizo **prisotnosti zastarelih izrazov o istospolnih parih v zakonodaji RS**, ustavnopravno analizo **ureditve pravnega priznanja spola**, poročilo o **pravica h interspolnih otrok**, poročilo o **izkušnjah transspolnih oseb v medicinski tranziciji** in druge strokovne prispevke k zakonodajnim razpravam in oblikovanju javnih politik.

V zadnjem letu smo obravnavale skupno **več kot 60 individualnih primerov diskriminacije** ter v okviru teh nudile pravno svetovanje, zastopanje in psihološko podporo. Ob tem smo

Na radarju — Enota za zaščito človekovih pravic LGBTIQ+ oseb

naradarju@legebitra.si

*za naslavljanje oseb vseh spolov uporabljamo enega od slovničnih spolov.

izvajale sistematičen **monitoring medijskega poročanja o spolnih manjšinah**, v okviru katerega smo analizirale 550 prispevkov iz leta 2024 in več kot 900 prispevkov iz leta 2025. Monitoring nam omogoča boljšo identifikacijo trendov in izboljšanje standardov ukrepanja.

Izvedle smo skupno **več kot 50 izobraževanj za strokovne delavke_ce** s področij pedagogike, zdravstva, socialnega dela, javne uprave in drugih sektorjev. Nekatere organizacije izvajajo tudi **KATIS usposabljanja** za pedagoški kader ter sodelujejo v programu **LGBT+ prijazno**, ki ga vodi Mestna občina Ljubljana. Hkrati smo organizacije *Na radarju* vlagale tudi v lasten razvoj – udeležile smo se skupno več kot 20 različnih lokalnih in mednarodnih izobraževanj z namenom, da krepimo strokovnost, kakovost in trajnost naših programov.

Redno smo vzpostavljale **dialog z različnimi družbenimi akterji**, da bi izmenjale informacije, predstavile stanje človekovih pravic LGBTIQ+ oseb ter sodelovale v prizadevanjih za izboljšave v zakonodaji in praksi. Številne institucije, kot so **mediji, zdravstvene institucije, politični akterji** in **pristojna ministrstva**, smo pozivale k **ureditvi diskriminatorne zakonodaje** in **izboljšanju praks** v področju zaščite človekovih pravic LGBTIQ+ oseb.

Prizadevale smo si za **krepitev odpornosti, vidnosti in povezovanja LGBTIQ+ skupnosti** skozi kulturne, strokovne in javne dogodke. Organizirale smo festivale, kot so **Parada ponosa, Grounded, Trans+ mesec, Festival LGBT filma in Lezbična četrt**, ter sodelovale pri izvedbi konferenc, strokovnih posvetov, večjih razstav, mladinskih taborov in protestnih shodov. Ob tem smo si prizadevale za **decentralizacijo LGBTIQ+ aktivizma**, da bi prispevale k večji dostopnosti informacij in podpore. Redno smo organizirale osveščevalne aktivnosti zunaj Ljubljane – v **Kranju, Kopru, Murski soboti, Mariboru, Brežicah, Semiču, Idriji, na Ptuj** in drugod po Sloveniji.

Pomemben del našega dela predstavlja tudi **sistematično informiranje javnosti o vprašanjih, ki zadevajo LGBTIQ+ skupnost**. Pripravile smo številna poročila o stanju, med drugim **letni poročili o sovražnih incidentih na paradi ponosa ter o medijskem poročanju o spolnih manjšinah**. Razvijale in razširjale smo **podporna gradiva za strokovne delavke_ce** v šolstvu, zdravstvu in javni upravi ter **informativne materiale za LGBTIQ+ osebe in njihove bližnje**. Z **javnimi sporočili in strokovnimi odzivi** na pomembne strukturne odločitve, zakonodajne spremembe in pobude, ki zadevajo skupnost, pa smo prispevale k bolj informirani javni razpravi in večji transparentnosti procesov, ki vplivajo na človekove pravice.

Naše delo temelji na **sistematičnem spremljanju in zagovorništvu človekovih pravic LGBTIQ+ oseb v Sloveniji**. V zadnjem letu smo si prizadevale za vzpostavljanje dialoga in delovnih odnosov z institucijami, ki bi omogočali boljši pretok informacij, hitrejše odzivanje na kršitve in učinkovitejšo podporo posameznicam_kom. Potrebe in zahteve skupnosti smo

Na radarju — Enota za zaščito človekovih pravic LGBTIQ+ oseb
naradarju@legebitra.si

*za naslavljanje oseb vseh spolov uporabljamo enega od slovničnih spolov.

z namenom medsektorskega povezovanja predstavljale tudi zaveznicam v širših koalicijah sorodnih nevladnih organizacij.

Med glavnimi cilji *Na radarju* ostaja **sprejetje Nacionalne LGBTIQ+ strategije** po modelu Evropske strategije za enakost LGBTIQ+ oseb 2020-2025 in 2025-2030. Osnutek strategije, ki smo ga oblikovale v okviru delovne skupine Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, smo konec leta 2025 predstavile tudi različnim političnim akterjem ter si prizadevale za nadaljnje korake k njegovi implementaciji. Sprejetje takšne strategije bi omogočilo bolj sistematično, dolgoročno in medresorsko urejanje področja človekovih pravic LGBTIQ+ oseb v Sloveniji.

Nevladne organizacije opravljamo delo, ki ga država pogosto ne zmore ali ne želi izvajati – dokumentiramo kršitve, nudimo neposredno podporo, pripravljamo strokovne podlage za naslavljanje sistemskih vprašanj, izobražujemo strokovno javnost ter gradimo mostove med institucijami in skupnostmi. Ukinjanje ali sistematično krčenje financiranja nevladnih organizacij, ki si prizadevamo za izboljšanje stanja človekovih pravic LGBTIQ+ oseb, bi pomenilo slabitev mehanizmov nadzora oblasti, zmanjšanje dostopa do podpore za ranljive skupine ter zmanjšanje demokratičnega prostora.

Razprava o financiranju nevladnega sektorja je legitimna. Hkrati pa je pomembno, da temelji na dejstvih in razumevanju konkretnega dela, ki ga nevladne organizacije opravljamo. Ob svetovnem dnevu NVO zato poudarjamo: organizirano delovanje civilne družbe prispeva k večji pravni varnosti, večji strokovnosti javnih razprav ter k boljši zaščiti človekovih pravic. Je vsakodnevno, merljivo in odgovorno delo, ki ostaja nujno za odprto, pluralno in vključujočo družbo.

Na radarju — Enota za zaščito človekovih pravic LGBTIQ+ oseb
naradarju@legebitra.si

*za naslavljanje oseb vseh spolov uporabljamo enega od slovničnih spolov.